



UJEDINJENE NACIJE

## Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove (Mehanizam) osnovao je Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija 22. decembra 2010. da nastavi nadležnosti, prava, obaveze i ključne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSJR) i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) nakon okončanja njihovih mandata 2015., odnosno 2017. godine.

### IZJAVA

TUŽILAC

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument)

Hag, 23. oktobar 2020.

**Serge Brammertz, tužilac**  
**Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove**  
**Govor povodom otvaranja izložbe u Informativnom centru u Sarajevu:**  
**“Prikaz rada i doprinosa MKSJ-a”**  
**23. oktobar 2020.**

Dame i gospodo, kolege, prijatelji,

Drago mi je što imam priliku da vam poželim dobrodošlicu na ovom otvaranju izložbe o radu i doprinosima MKSJ-a koju organizuje Informativni centar u Sarajevu.

Otvaranje ove izložbe poklapa se s drugim inicijativama za obilježavanje sedamdeset pete godišnjice Ujedinjenih nacija. U tom smislu, ona nas podsjeća na pozitivnu ulogu koju su Ujedinjene nacije imale i imaju u ostvarivanju pravde za žrtve genocida, zločina protiv čovječnosti i ratnih zločina.

MKSJ je bio prvi međunarodni krivični sud poslije Nürnberga i značajan korak naprijed za Ujedinjene nacije. Debata se više ne vodi između mira i pravde, nego o tome kako postići oboje.

Ujedinjene nacije od tada i dalje podržavaju odgovornost za zločine počinjene tokom oružanog sukoba. Ubrzo poslije MKSJ-a, osnovan je Međunarodni krivični sud za Ruandu, sa zadatkom da krivično goni osobe odgovorne za genocid u Ruandi. Ostale pravosudne inicijative koje podržava UN pokrenute su u Sierra Leoneu, Libanu, Kambodži i Istočnom Timoru. U novije vrijeme, UN preduzima opsežne aktivnosti utvrđivanja činjenica i istrage u vezi s novijim navodima o zločinima, poput onih za Irak, Mijanmar i Siriju.

Tako su doprinosi MKSJ-a obnovljenom insistiranju na pravdi značajan dio njegovog naslijeđa na koje bismo trebali podsjetiti prilikom sedamdeset pete godišnjice UN-a.

Ali, naravno, to nije jedino naslijeđe MKSJ-a, kako će ova izložba pokazati posjetiocima.

Nakon dvadeset pet godina aktivnosti, MKSJ je postigao značajne rezultate i u velikoj mjeri ispunio očekivanja.

Naše istrage i krivična gonjenja su veoma detaljno dokumentovali zločine koji su počinjeni, dokazavši da su mnogi od njih bili dio stravičnih kampanja etničkog čišćenja.

MKSJ je osudio 90 ratnih zločinaca, uključujući visoke rukovodioce svih strana u sukobu.



Generali su osuđeni za napade na civilno stanovništvo. Komandanti logora su osuđeni za surove zločine nad zatočenicima, uključujući seksualno nasilje i silovanje. Političke vođe su osuđene za korištenje mehanizama vlasti za progon nedužnih civila samo zbog vjere ili nacionalnosti.

Takođe je pravično reći da je MKSJ u velikoj mjeri oblikovao domen međunarodnog krivičnog prava.

Naše presude bile su prve koje su sudski definisale zločine protiv čovječnosti kao rasprostranjene ili sistematske napade na civilno stanovništvo.

Uspješnim procesuiranjem zločina seksualnog nasilja razotkrili smo mit da je silovanje samo inherentni dio rata, pokazavši umjesto toga da je ono često oružje koje se koristi za uništavanje života.

MKSJ je u više navrata pokazao da se visoki rukovodioci mogu proglasiti odgovornim za svoje zločine, bilo kao učesnici u udruženom zločinačkom poduhvatu bilo kao vođe koje snose komandnu odgovornost za zločine koje su počinili njihovi podređeni.

Međutim, ovo naslijeđe nije samo relevantno za razumijevanje prošlosti. Rad MKSJ-a ostaje značajan za sadašnjost i budućnost.

S istorijskim zapisom koji je uspostavio MKSJ, naša je kolektivna odgovornost da se nastavimo boriti za pravdu i istinu.

Zatvaranje MKSJ-a nije označilo kraj pravosudnog procesa, nego početak sljedećeg poglavlja. Dalja odgovornost za zločine sada u potpunosti zavisi od nacionalnih pravosuđa u zemljama bivše Jugoslavije. Hiljade predmeta ostaje da bude procesuirano, naročito mnogi složeni predmeti protiv osumnjičenih visokog i srednjeg ranga, kao i stravična zvjerstva poput seksualnog nasilja.

Potrebno je više javne i političke podrške. Realnost je da se odgovornost za ratne zločine, zločine protiv čovječnosti i genocid na nacionalnim sudovima bivše Jugoslavije suočava s mnogim izazovima, pri čemu povremeno negativni trendovi zasjenjuju pozitivne. Suviše žrtava još uvijek čeka da vidi pravdu za zločine zbog kojih su propatile. A bjegunci i dalje predstavljaju značajan izazov, budući da mnoge osumnjičene i optužene osobe bježe u susjedne zemlje gdje uživaju utočište.

Isto tako, iako je MKSJ utvrdio istinu o počinjenim zločinima, ta istina se i dalje osporava.

Političari širom regiona i dalje odbacuju ili omalovažavaju presude MKSJ-a i drugih sudova. Oni politiziraju proces pravde kako bi doveli u pitanje njegovu legitimnost, uz istovremeno promovisanje revizionističke istorije.

U svakoj zemlji, na osuđene ratne zločince se još gleda kao na heroje, dok se žrtve ignorišu. Negiranje genocida i negiranje etničkog čišćenja su rasprostranjeni.

Isuviše dugo smo se nadali da će ovi problemi jednostavno nestati. Neće.

Region je danas na značajnoj raskrsnici, ali postoji samo jedan put naprijed.

Odbacivanje zločina i osuda osuđenih ratnih zločinaca. Priznavanje žrtava i počast njihovoj patnji. Odbacivanje stanja svijesti nacionalne mržnje iz prošlosti i prihvatanje istine o onome što se desilo kao temelja za pomirenje.



Ova izložba je korak u pravom smjeru, ali potrebno je više. Informativni centri o MKSJ-u treba da postoje širom Bosne i Hercegovine i svih zemalja regiona. A činjenice koje je utvrdio MKSJ moraju se učiti u školama, a ne samo u muzejima.

Stoga, dok promovišemo ovu izložbu i obilježavamo sedamdeset petu godišnjicu Ujedinjenih nacija, svi se moramo ponovo posvetiti provođenju pravde za genocid, zločine protiv čovječnosti i razne zločine. I obezbjeđivanju da istina i žrtve budu u prvom planu naših misli i djelovanja.

\*\*\*\*